

Wat zal er in de toekomst wijzigen in verband met de “gemeenschappelijke taal” voor bouwproducten en meer specifiek op gebied van de “verklaarde prestaties”?

In verschillende technische artikels hebben we het al gehad over de “gemeenschappelijke Europese taal” voor bouwproducten bij het op de markt aanbieden binnen de Europese Economische Ruimte. Ter herinnering: het is de Europese Bouwproductenverordening (CPR Construction Products Regulation), die aan de basis ligt van de “gemeenschappelijke taal”. Gevolggevend aan deze Europese harmonisatiewetgeving worden er geharmoniseerde technische specificaties uitgewerkt en gepubliceerd. Op basis van de geharmoniseerde technische specificaties worden de prestatieverklaringen opgesteld. Concreet wil dit zeggen dat de prestaties voor de essentiële kenmerken van een bouwproduct op dezelfde wijze bepaald en verklaard worden wanneer ze in de handel gebracht worden binnen de EER.

Voor onze metselbakstenen is de NBN EN 771-1:2011+A1:2015 de huidige geharmoniseerde technische specificatie, waarop producenten zich dienen te baseren voor het opstellen van hun prestatieverklaringen (DOP Declaration of Performance) per producttype.

In de DOP kan men de lijst met essentiële kenmerken terugvinden en de verklaarde prestaties voor de essentiële kenmerken waarvoor er een wettelijke eis is op de plaats waar men de producten zal gebruiken met een minimum van 1 verklaarde prestatie voor 1 essentieel kenmerk.

In België zijn er enkel wettelijke eisen voor het verklaren van de brandreactie en de warmtedoorgangscoefficient. In onze sector werd er destijds voor gekozen om de prestaties in de DOP voor zo veel mogelijk kenmerken te verklaren, omwille van de toepasbaarheid in alle lidstaten en de volledigheid van informatie voor de gebruikers.

Sinds 2014 is er in België eveneens een KB Milieuboodschappen van kracht dat oplegt dat als men als producent vrijwillig een milieuboodschap wenst op te nemen op zijn bouwproduct, men dit zal doen door de verklaring van de prestaties voor de volledige lijst van kenmerken zoals opgenomen in de EN 15804.

Op dit ogenblik is deze informatie (nog) niet in de DOP opgenomen.

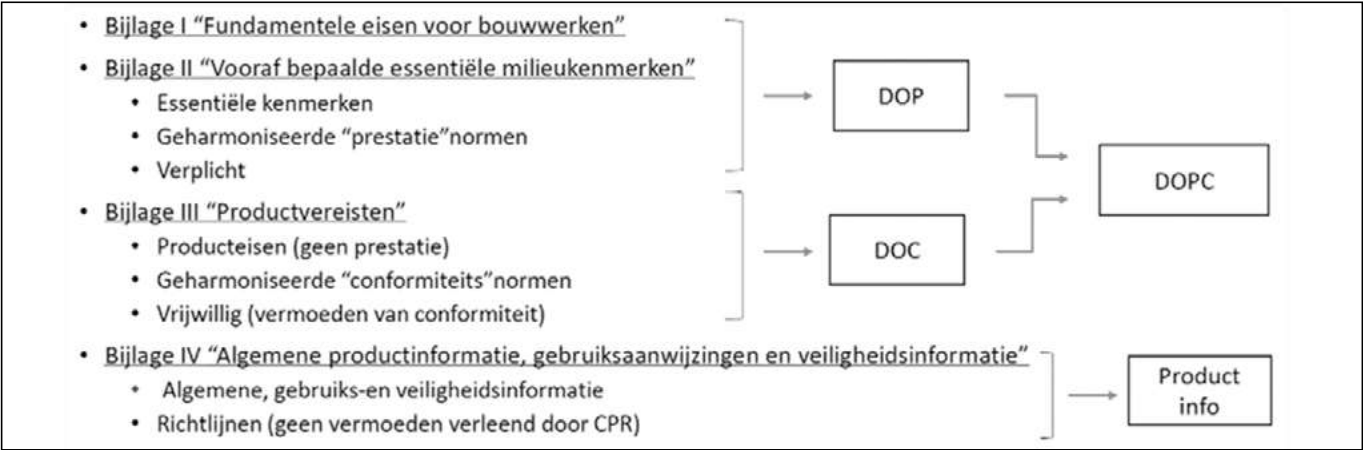
Intussen werd op 18 december 2024 de wettelijke tekst van de nieuwe Europese Verordening Bouwproducten (nieuwe CPR) gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie en zijn de artikelen met betrekking tot de ontwikkeling van geharmoniseerde technische specificaties (die de basis vormen voor de gemeenschappelijke taal) met ingang van 7 januari 2025 in werking getreden. (Zie [BMB 189](#))

Deze nieuwe CPR legt de elementen voor normalisatie (geharmoniseerde technische specificaties) als volgt vast:

1. verplichte geharmoniseerde prestatienormen (als basis voor de prestatieverklaring)
2. vrijwillige geharmoniseerde normen die een vermoeden van conformiteit verlenen (als basis voor de conformiteitsverklaring)
3. richtlijnen (als basis voor relevante algemene productinformatie, gebruiksaanwijzingen en veiligheidsinformatie). (Zie [BMB 188](#))

De mogelijke basis voor deze 3 pijlers is opgenomen in respectievelijk Bijlagen I en II, Bijlage III en Bijlage IV van de nieuwe CPR.

De “gemeenschappelijke” taal zal dus nog verder uitgebreid worden waarbij de essentiële kenmerken (1), die dienen opgenomen te worden

in de geharmoniseerde prestatienormen uitgebreid worden met de milieukeurmerken en de pijlers (2) en (3) nieuw zijn.

In het nieuwe kader blijft het principe voor de technische kenmerken hetzelfde; er zal een lijst met essentiële “technische” kenmerken zijn, gebaseerd op een inventaris van alle eisen binnen de lidstaten en enkel voor die essentiële kenmerken, waarvoor er een wettelijke eis is op de plaats waar men het product zal gebruiken, zal de prestatie moeten verklaard worden. Wat nieuw is, zijn de door de Commissie vooraf bepaalde essentiële milieukeurmerken. In de nieuwe CPR heeft de Commissie namelijk vastgelegd dat de toekomstige geharmoniseerde technische specificaties en Europese beoordelingsdocumenten de volledige lijst van vooraf bepaalde essentiële milieukeurmerken voor de levenscyclusbeoordeling van producten (gebaseerd op de NBN EN 15804:2012+A2:2019) dienen te bevatten. Het verplicht verklaren van de prestaties voor deze milieukeurmerken in de DOP (prestatieverklaring) is opgelegd in verschillende stappen.

De essentiële kenmerken producten gerelateerd aan de fundamentele eisen bouwwerken, zoals ze op dit ogenblik opgenomen zijn in de geharmoniseerde technische specificatie (NBN EN 771-1:2011+A1:2015), afhankelijk van het type steen en het beoogd gebruik (beschermd of onbeschermd metselwerk):

- Afmetingen en maatafwijkingen
- Vormkenmerken
- Druksterkte
- Dimensionele stabiliteit
- Hechtsterkte
- Gehalte aan actieve oplosbare zouten
- Brandreactie
- Waterabsorptie
- Waterdampdoorlatendheid
- Luchtgeluidsisolatie (d.m.v. volumemassa en vormkenmerken)
- Warmteweerstand (d.m.v. warmtegeleidbaarheid of volumemassa en vormkenmerken)
- Duurzaamheid tegen vorst/dooi
- Gevaarlijke bestanddelen

Bij het in de handel brengen van bouwproducten wordt de verplichting voor het verklaren van de “prestatie” voor deze “milieukeurmerken” in stappen ingevoerd (voor de bouwproducten waarvoor de geharmoniseerde technische specificaties al herzien werden en verplicht toepasbaar gesteld werden volgens de nieuwe CPR), als volgt:

Vanaf 8-1-2026: verplichte verklaring van de prestaties voor GWP-indicatoren cfr. NBN EN 15804:2012+A2:2019.

Vanaf 9 januari 2030: verplichte verklaring van de prestaties voor de core milieu-indicatoren cfr. NBN EN 15804:2012+A2:2019.

Vanaf 9 januari 2032: verplichte verklaring van de prestaties voor alle levenscyclus milieu-indicatoren cfr. NBN EN 15804:2012+A2: 2019 (cfr. Bijlage II nieuwe CPR) :

- a) gevolgen voor de klimaatverandering - totaal;
- b) gevolgen voor de klimaatverandering - fossiele brandstoffen;
- c) gevolgen voor de klimaatverandering - biogene emissies;
- d) gevolgen voor de klimaatverandering- landgebruik en verandering in landgebruik;
- e) aantasting van de ozonlaag;
- f) verzuringspotentieel;

- g) eutrofiëring van zoet water;
- h) eutrofiëring van zeewater;
- i) eutrofiëring van land;
- j) fotochemische ozon;
- k) abiotische uitputting - mineralen, metalen;
- l) abiotische uitputting - fossiele brandstoffen;
- m) watergebruik;
- n) vaste deeltjes;
- o) ioniserende straling, menselijke gezondheid;
- p) ecotoxiciteit, zoet water;
- q) toxiciteit voor de mens, kanker;
- r) toxiciteit voor de mens, niet kanker;
- s) effecten in verband met landgebruik.

Intussen werd voor de productfamilie “Metselwerk” het CPR Acquis proces, dat de herziening/opstelling van de toekomstige geharmoniseerde technische specificaties tot stand zal brengen rekening houdend met de nieuwe CPR, opgestart.

De eerste stap in dit proces is een uitgebreide inventarisatie door de Commissie van de noden van de lidstaten over de informatie van de producten binnen deze productfamilie. Welk invloed deze uitgebreide inventarisatie zal hebben op de toekomstige lijst met essentiële kenmerken is op dit ogenblik nog niet volledig duidelijk. De eerste discussie over de input van de lidstaten zal namelijk vermoedelijk pas in september 2025 plaatsvinden.

Als we met de meest recente timing van de Commissie voor de metselstenen even een rekensommetje doen en van het meest positieve scenario uitgaan wegens de goede proactieve voorbereiding binnen de normcommissie CEN/TC125/WG1, zouden in het beste geval ten vroegste in de tweede helft van 2029 beschikken over een nieuwe verplicht toepasbare geharmoniseerde prestatienorm voor de metselstenen. Concreet wil dit zeggen dat voor de metselstenen de verplichte verklaring van de GWP-indicatoren op dat ogenblik van toepassing zal zijn. In een later stadium pas (vanaf januari 2032) de prestaties voor de volledige lijst milieu-indicatoren zal op te nemen zijn in de prestatieverklaring.

Voor de straatbakstenen, die tot de productfamilie “floorings” behoren, is het CPR Acquis proces nog niet gestart.

Ook voor de verklaring van de prestaties van de milieukeurmerken zal er dus een gemeenschappelijke taal binnen de EER gevoerd worden in de toekomst.

In afwachting kan men voor gevelstenen, straatbakstenen en snelbouwstenen de sectorgegevens voor milieu-impact terugvinden in het Belgische programma voor milieuproductverklaringen B-EPD: Database for environmental product declarations (EPD) | FPS Public Health.

Indien u als ontwerper vragen en/of opmerkingen heeft over de actueel beschikbare informatie over de kenmerken van de producten in onze sector hadden we dit graag vernomen via mail naar vanloock@baksteen.be.